4. లేఖ

W1V1F3

బొమ్మను చూడండి - ఆలోచించండి - మాట్లాడండి

SCERT TELANGANA

ప్రశ్నలు

1. బొమ్మలో ఎవరెవరున్నారు? ఏం చేస్తున్నారు?
2. ఉత్తరంలో ఏమి ఉండవచ్చు?
3. మీరెప్పుడైన ఉత్తరాలు రాయడం, చదువడం చేశారా?
4. మీ ఊరి గురించి లేదా మీరు చూసిన ప్రాంతం గురించి ఎవరికైనా ఉత్తరాలు రాశారా?

తెలంగాణ ప్రభుత్వంచే ఉచిత పంపిణీ 2021-22

పాఠం ఉద్దేశం

లేఖా రచనను పరిచయం చేస్తూ తెలంగాణలోని ప్రముఖ దర్శనీయ స్థలాలను గురించి తెలియజేయడమే ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

పాఠ్యభాగ వివరాలు

ఈ పాఠం 'లేఖారచన' ప్రక్రియకు చెందినది. లేఖలో విషయం ప్రధానం. ఇది వచనరూపంలో ఉంటుంది. లేఖల్లో వ్యక్తిగత లేఖలు, కార్యాలయ లేఖలు, వ్యాపార లేఖలు, పత్రికలకు లేఖలు తదితర భేదాలుంటాయి.

విద్యార్థులకు సూచనలు

- ★ పాఠంలోని బొమ్మలు చూడండి. పాఠం ముందున్న ప్రవేశిక చదువండి. పాఠంలోని విషయాన్ని ఊహించండి.
- ★ పాఠాన్ని చదువండి. అర్థంకాని పదాలకింద గీతలు గీయండి.
- ★ అర్థంకాని పదాలను, వాక్యాలను గురించి మీ మిత్రులతో చర్చించండి.
- ★ పాఠ్యపుస్తకం చివరన ఉన్న 'పదాలు – అర్థాలు' పట్టిక చూసి, తెలియని పదాలకు అర్థాలను తెలుసుకొండి.

ప్రవేశిక

వివిధ ప్రాంతాల సందర్శన మానవ మేధోవికాసానికి బాటలు వేస్తుంది. మానసిక చైతన్యాన్ని కల్గిస్తుంది. చారిత్రక స్థలాలు దర్శించడం వల్ల ఆనాటి జీవన విధానం, సామాజిక స్థితిగతులు, చరిత్ర, సంస్కృతి మొదలైన వాటి గురించి మనకు తెలుస్తుంది. అందువల్ల అట్లాంటి స్థలాల గురించి తెలుసుకోవాల్సిన అవసరం ఉన్నది. తెలంగాణలో అనేక దర్శనీయ స్థలాలు ఉన్నాయి. వాటిలో నాగార్జునసాగర్, వరంగల్, హైదరాబాద్ మొదలైన స్థలాల గురించి తెలుసుకోవడానికి లేఖారూపంలో ఉన్న ఈ పాఠం చదువండి.

SCERT TELANGANA

I

వేముల,
10.10.2014.

ప్రియమైన లలితకు,

లలితా! ఎట్లున్నవు? నేను ఇక్కడ మంచిగున్న. ఈసారి బతుకమ్మ పండుగ సెలవుల్లో మా బడిపిల్లలం అందరం సంబురంగ విహారయాత్రకు పోయి వచ్చినం. అక్కడ మేం చూసిన విశేషాల గురించి నీకు ఉత్తరం రాస్తున్న.

సెలవుల మొదటిరోజే యాత్రకు అన్నీ తయారు చేసుకొని సాయంత్రం బడికి చేరుకున్నం. అప్పటికే బస్సు వచ్చి సిద్ధంగా ఉన్నది. రాత్రి భోజనం చేసి అందరం వరుసగ బస్సు ఎక్కినం. నేను కిటికీ పక్కన కూర్చున్న. మా అమ్మానాయినలు జాగ్రత్తలు చెప్పి టాటా అంటుండగా బస్సు బయలుదేరింది. అందరికీ చెప్పలేని ఆనందం కలిగింది. కొద్దిసేపు ముచ్చట్లాడుకొని బస్సులోనే నిద్రపోయినం.

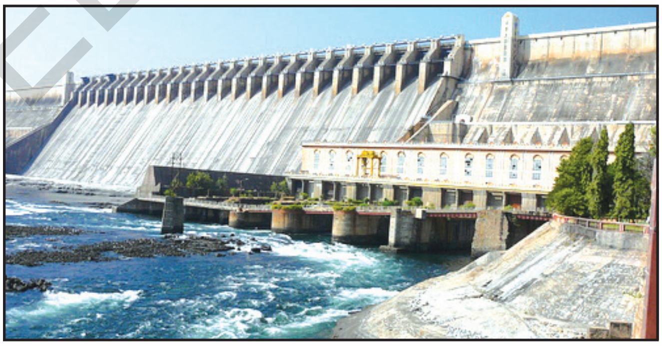

తెల్లారేసరికి నాగార్జునసాగర్ చేరుకున్నం. బస్సు దిగుతుంటే చల్లగాలి ఒంటికి తాకి మనసు పులకరించింది. అందరం స్నానంచేసి నాగార్జున సాగర్ ఆనకట్ట చూడటానికి పోయినం. అబ్బ ఎన్ని నీళ్ళో!... పెద్ద సముద్రం వలె కనిపించింది. చూడటానికి రెండు కండ్లు చాలలేదు. చెప్పలేని ఆనందం వేసింది. డ్యాం చాల పొడవుగ ఉన్నది. ఇంత పెద్ద నిర్మాణం ఎట్లా కట్టారా! అని ఆశ్చర్యం వేసింది. అక్కడే ఫలాహారం తిని స్టీమరుమీద నాగార్జునకొండ చూడటానికి పోయినం. నీళ్ళపై ప్రయాణం చేస్తుంటే ఎంత సంబురంగ ఉండెనో! స్టీమరు నదిని చీల్చుకుంటూ పోతుంటే నీటి తుంపరలు నామీద పడి శరీరం ఝల్లుమన్నది. చుట్టూ ఎటు చూసినా నీళ్ళే! అటూ ఇటూ ఎత్తైన కొండలు. మలుపులు తిరిగిన విశాలమైన కృష్ణానది. ఆ ప్రకృతి అందాలు చూసి ఆనందించాల్సిందేకాని చెప్పడానికి మాటలు రావు. కొండలను దాటుకుంటూ పోయిన కొద్దిసేపటికి స్టీమరు ఒడ్డుకు చేరింది. ఇదే నాగార్జున కొండ అని మా సార్లు చెప్పంగనే అందరి కేకలతోటి ఆ ప్రాంతమంత మారుమోగింది. మేమందరం కొండను ఎక్కి చూస్తే అక్కడ విశాలంగ ఉన్న పార్కు కనిపించింది. ఎన్నోరకాల అందమైన పూలమొక్కలు కనిపించినయి. ఆ పార్కు

SCERT TELANGANA

మధ్యలోనుండి కొద్దిదూరం పోతే బౌద్ధులకు సంబంధించిన అవశేషాలు, స్తూపాలు కనిపించినయి. ఆచార్య నాగార్జునుడు అక్కడనే విశ్వవిద్యాలయం ఏర్పాటు చేసిండట. అక్కడ ఉన్న మ్యూజియంలో బౌద్ధమతానికి చెందిన ఎన్నో కళా ఖండాలను, వస్తువులను చూసినం. కొద్దిసేపు పార్కులో కూర్చొని అందరం కలిసి తిని స్టీమరులో తిరుగు ప్రయాణం అయినం. అక్కడున్న దుకాణాల్లో గవ్వలతో చేసిన వస్తువులు కొనుక్కొని వరంగల్‌కు బయలు దేరినం.

ఆలోచించండి - చెప్పండి

★ శైలజకు తల్లిదండ్రులు ఎట్లాంటి జాగ్రత్తలు చెప్పి ఉంటారో ఊహించి చెప్పండి.

★ ఇంత గొప్ప నిర్మాణం ఎట్లా కట్టారా! అనడం వెనుక ఆంతర్యం ఏమిటి?

II

తెల్లారేసరికి హనుమకొండ చేరుకున్నం. అక్కడ ముందుగ వేయిస్తంభాల గుడికి పోయినం. గుడి చాలావరకు శిథిలమైంది. కొన్ని స్తంభాలు మాత్రమే మిగిలినయి. అయినా ఆ అద్భుతమైన కట్టడాలు ఎంత ముద్దుగున్నయో! అక్కడ పెద్ద

నందివిగ్రహం, శివలింగం ఉన్నయి. అటుతర్వాత భద్రకాళి గుడికి పోయి అమ్మవారికి మొక్కుకొని వరంగల్ కోటకు చేరుకున్నం. అక్కడ స్వయంభూదేవాలయం, ఖుష్‌మహల్, నాట్యమండపం, ఆనాటి శిలాశాసనాలు, విగ్రహాలు కనిపించినయి. ఎంత బాగున్నయో! అవన్నీ చూస్తుంటే ఇంత అందంగ రాతిశిల్పాలు ఎవరు చెక్కారో తెలుసుకోవాలన్న కోరిక కలిగింది. కాకతీయ చక్రవర్తులు రుద్రమదేవి,

CERT TELANGANA

ప్రతాపరుద్రుడు ఇక్కడి నుంచే పరిపాలన సాగించారని మా సార్లు చెప్పారు. రుద్రమదేవి గొప్ప వీరనారి అనీ శత్రురాజులతో యుద్ధం చేసి గెలిచిందనీ ఆ ప్రాంతాన్ని చక్కగా పరిపాలించిందనీ చెప్పారు. ఆ కోటంతా కలియ తిరుగుతూ గడిచిన చరిత్ర విషయాలు వింటుంటే మమ్ములను మేము మరిచిపోయి రాజుల కాలంలో ఉన్నమా! అని

అనిపించింది. ఇక్కడ మన తెలంగాణ రాష్ట్ర చిహ్నంలోని 'శిలాతోరణం' కనిపించింది. అది ఎంత బాగున్నదో! కాకతీయ రాజుల వైభవానికి అది గుర్తుగా నిలిచింది. ఆ కోటనుంచి నాకు రాబుద్ధికాలేదు. అక్కడి దుకాణాల్లో గొంగళ్ళు, తివాచీలు, పెంబర్తిలో తయారుచేసిన ఇత్తడి కళాఖండాలు కనిపించినయి. వాటిని చూసి అక్కడినుండి బయలుదేరినం.

రామప్ప దేవాలయం చేరుకున్నం. ఆ గుడిని గణపతిదేవుని సేనాని రేచర్లరుద్రుడు కట్టించిండట! ఇక్కడున్న శిల్పాలు ఎంతో అందంగా ఉన్నయి. ఆ శిల్పాలు మరిచిపోలేని అనుభూతిని కలిగించినయి. అక్కడొక పెద్ద నందివిగ్రహం ఉన్నది. దాన్ని ఏ దిక్కు నుంచి చూసినా అది వారినే చూస్తున్నట్లు అనిపిస్తుంది. అదే దాని ప్రత్యేకత. అక్కడ రాతిపై చెక్కిన సింహాలు, ఏనుగులు, హంసల విగ్రహాలు కూడా నాకు బాగా నచ్చినయి. కొన్ని విగ్రహాలు ధ్వంసం కావడం నాకు బాధ కలిగించింది. అక్కడి నుంచి రామప్ప చెరువుకు చేరుకున్నం. అది చాలా పెద్ద చెరువు. ఆ చెరువు నీళ్ళు తియ్యగున్నయి. ఆరాత్రి అక్కడనే ఉండి తెల్లారుజామున ప్రస్తుత జగిత్యాల జిల్లాలో ఉన్న బొమ్మలగుట్టకు పోయినం.

తెలుగు భాషకు కీర్తిప్రతిష్ఠలను అందించిన ఆ ప్రదేశాన్ని చూడడం మా అందరికీ ఎంతో ఆనందాన్ని కలిగించింది. ప్రాచీన తెలంగాణ కవి జినవల్లభుని కంద పద్యాలున్న శాసనాల్ని చూసినం. ఇవే తెలుగులో మనకు దొరికిన తొలి కంద పద్యాలు. ఈ పద్యాల ఆధారంగనే మన తెలుగుభాషకు ప్రాచీన హోదా లభించిందట. అక్కడి నుండి సింగరేణి బొగ్గుగనులు చూడటానికి పోయినం. ఆ పరిసరాలను

SCERT TELANGANA

చూస్తుంటే 'సిరివెలుగులు విరజిమ్మే సింగరేణి బంగారం' అన్న పాట గుర్తుకొచ్చింది. మేమందరం అక్కడున్న బొగ్గుబావులను చూసినం. అక్కడ కార్మికులు పడుతున్న శ్రమను గురించి తెలుసుకున్నం. వీరి కష్టం మన ఇండ్లలో విద్యుత్ కాంతిగా మారిందని తెలిసి మనసులో వారికి ధన్యవాదాలు చెప్పుకున్నం. అక్కడినుంచి బయలుదేరి శాతవాహనుల రాజధానియైన కోటిలింగాల చేరుకున్నం. చుట్టూ గోదావరి కనిపించింది. చక్కని ఆహ్లాదకరమైన వాతావరణం కనిపించింది. గోదావరిలో స్నానం చేసి ఇసుకరేణువులతో ఏర్పడిన శివలింగాన్ని దర్శించు కున్నం. శాతవాహన వంశపు తొలిరాజు – శ్రీముఖుని నాణెములు అక్కడ దొరికినయట. ఆ విశేషాలన్నీ చూసేసరికి చీకటి పడింది. ఆ రాత్రి అక్కడే తిని హైదరాబాదుకు పోయినం.

ఆలోచించండి – చెప్పండి

- ★ ఆనాటి విగ్రహాలకు శిలలను వాడినారు కదా! మరి ఈరోజుల్లో విగ్రహాల తయారీకి వేటిని వాడుతున్నారు?
- ★ 'సింగరేణి కార్మికుల కష్టం మన ఇండ్లకు కాంతిగా మారింది' అంటే మీకేమి అర్థమైంది?

III

ఎప్పటినుంచో హైదరాబాద్ చూడాలన్న కోరిక తీరబోతున్నందుకు సంతోషంగ ఉన్నది. అక్కడ చూడవలసిన ప్రదేశాలెన్నో ఉన్నయి. మొదట మేము చార్మినార్‌కు చేరుకున్నం. ఆనాటి రాజు కులీకుతుబ్‌షా ప్లేగువ్యాధి నిర్మూలనకు గుర్తుగా దీన్ని కట్టించిండట. అద్భుతమైన వాస్తుకళా నైపుణ్యంతో దీన్ని కట్టారు. నాలుగుదిక్కుల నాలుగు గోపురాలున్నయి. వాటినే మినార్‌లు అంటరని తెలిసింది. చార్మినార్ ఎక్కి చూస్తే హైదరాబాద్ అంతా కనిపించింది. మనసు గాలిలో తేలిపోయింది. గాజులు, అలంకరణ వస్తువులు, బంగారపు దుకాణాలతో ఆ ప్రదేశం చాలా రద్దీగా ఉన్నది. తరువాత సాలార్‌జంగ్ మ్యూజియానికి పోయినం. అక్కడ ప్రాచీన వస్తువులను, పూర్వపు రాజులు వాడిన వస్తువులను ఎన్నింటినో భద్రపరిచారు. అవన్నీ చూస్తూ మా నోటు పుస్తకాలలో వాటి వివరాలు రాసుకున్నం. అక్కడున్న వాటన్నింటిలో తలుపుతీసి గంటకొట్టే గడియారం బొమ్మ చాలాబాగుంది. దాన్ని మళ్ళీ మళ్ళీ చూడాలని పించింది. ఆ తరువాత గోలుకొండ కోటకు పోయినం. కోటలో ముఖద్వారం దగ్గర మధ్యలో నిలబడి చప్పట్లుకొడితే ఆ చప్పుడు కోట పైభాగానికి వినిపించడం చాలా

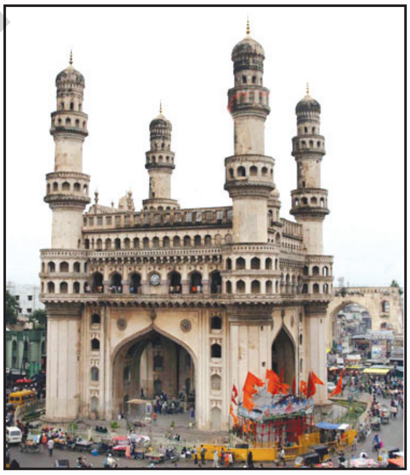

SCERT TELANGANA

గమ్మత్తనిపించే ముచ్చట. ఈసారి స్వాతంత్ర్యదినోత్సవ వేడుకలు ఈ కోటలోనే జరిగినయి. మన తెలంగాణ రాష్ట్ర తొలి ముఖ్యమంత్రి కె. చంద్రశేఖర్‌రావు ఇక్కడనే జాతీయజెండాను ఎగురవేసిండు.

అక్కడి నుంచి హుస్సేన్‌సాగర్‌కు చేరుకున్నం. వినాయకచవితి విగ్రహాల నిమజ్జనోత్సవం ఇక్కడనే జరగడం మనం టీవీల్లో చూస్తం కదా! ట్యాంక్‌బండ్ మీద నిలబడి అక్కడి అందాలను చూసినం. అక్కడ ఎందరో మహనీయుల విగ్రహాలున్నయి. చెరువు మధ్యలో శాంతికి ప్రతిరూపమైన ఎత్తైన బుద్ధుని విగ్రహం కనిపించింది. ఆ సాయంత్రం బిర్లా మందిర్‌కు పోయినం. అది పాలరాతితో కట్టిన వేంకటేశ్వరుని గుడి. ధగధగ మెరిసే విద్యుత్ దీపాలతో వెలిగిపోతున్నది. అక్కడినుంచి చూస్తే మిలమిల మెరిసిపోతున్న హైదరాబాద్ నగరం కనిపించింది. అక్కడ కొద్దిసేపు కూర్చొని ఆతర్వాత అన్నం తిని జోగులాంబ జిల్లాలోని గద్వాల కోటకు బయలుదేరినం.

ఉదయం తొమ్మిది గంటల సమయంలో గద్వాల కోటకు చేరుకున్నం. కోటను చూడగానే ఆనాటి రాజుల గొప్పదనం తెలుసుకోవాలనిపించింది. దీనికి శతాబ్దాల చరిత్ర ఉన్నదట. 1750 ప్రాంతంలో పెదసోమ భూపాలుడు ఈ మట్టికోటను కట్టించిండట. కోట లోపల చెన్నకేశవస్వామి గుడి ఉన్నది. గుడిముందర 90 అడుగుల గాలిగోపురం ఇప్పటికీ చూపరులను ఆకట్టుకొంటున్నది. చినసోమభూపాలుని ఆస్థానంలో అష్టదిగ్గజ (ఎనిమిది మంది) కవులు ఉండేవారట. కోటంతా తిరిగి విశేషాలు తెలుసుకొని సాయంత్రంవరకు పాలమూరు జిల్లాలోని పిల్లలమర్రికి చేరుకున్నం. అక్కడ మర్రిచెట్టు దాదాపు మా ఊరంత పెద్దగున్నది. ఆ చెట్టుకింద తిని అక్కడున్న జింకలపార్కు, ఎక్వేరియం, మ్యూజియంలను చూసి ఇంటికి తిరుగు ప్రయాణం అయినం.

SCERT TELANGANA

ఇంటికి తిరిగి వస్తుంటే యాత్ర ఇంకొన్ని రోజులుంటే మంచిగుండనిపించింది. చూసిన విశేషాలన్నీ నా డైరీలో రాసుకున్న. యాత్రలో తీసిన ఫోటోలను కూడా నీకు పంపుతున్న. తప్పక చూడగలవు. అమ్మనాయినలకు నమస్కారాలు తెలుపగలవు. ఉంటా మరి...

చిరునామా :
కె.లలిత
6వ తరగతి, జి.ప.ఉ.పాఠశాల,
రంగాపురం, మంచాల మండలం,
రంగారెడ్డి జిల్లా, తెలంగాణ - 501 508.

ఇట్లు
నీ ప్రియమిత్రురాలు,
ఎస్.శైలజ

ఆలోచించండి - చెప్పండి

★ ప్రాచీన వస్తువులు భద్రపరచడం వల్ల కలిగే ఉపయోగాలేమిటి?
★ మధుర జ్ఞాపకాలను డైరీలలో ఎందుకు రాస్తారు?
★ యాత్ర ముగించుకొని ఇంటికి వస్తుంటే శైలజకు ఎందుకు బాధ కలిగియుండవచ్చు?

ఇవి చేయండి

F1R3E7

I విని, అర్థం చేసుకొని, ఆలోచించి మాట్లాడడం

హైదరాబాద్, వరంగల్ వంటి దర్శనీయ స్థలాల గురించి తెలుసుకున్నారుకదా! మరి మీ ప్రాంతంలో ఉన్న దర్శనీయ స్థలాల గురించి చెప్పండి.

II ధారాళంగా చదువడం - అర్థం చేసుకొని, ప్రతిస్పందించడం

1. కింది వాక్యాలు చదివి వాటికి సంబంధించిన స్థలాల పేర్లను పాఠంలో వెతికి రాయండి.

అ. ఇంత పెద్ద నిర్మాణం ఎట్లా కట్టారా! అని ఆశ్చర్యం వేసింది.
ఆ. తొలి కందపద్యాలు ఇక్కడ శిలపై చెక్కబడి ఉన్నవి.
ఇ. మమ్మల్ని మేము మరిచిపోయి రాజులకాలంలో ఉన్నమా! అని అనిపించింది.
ఈ. అక్కడున్న బొగ్గు బావులను చూసినం.
ఉ. అద్భుతమైన వాస్తుకళా నైపుణ్యంతో దీన్ని కట్టారు.

SCERT TELANGANA

2. కింది లేఖను చదివి ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

మందమర్రి,
తేది : 07.03.2014.

పత్రికా సంపాదకునికి,

నమస్కారం!

దేశంలో అడవులు బాగా తగ్గిపోతున్నాయి. బహుళ అంతస్తుల భవన నిర్మాణాలకోసం, రహదారుల విస్తరణకోసం చెట్లను విచక్షణారహితంగా నరుకుతున్నారు. రాబోయే తరాల శ్రేయస్సు పట్టకుండా పర్యావరణానికి ముప్పుతెస్తున్నారు. దీనివల్ల వర్షాలు సరిగ్గా పడక రైతుల పరిస్థితి నానాటికి దిగజారిపోతున్నది. వృక్షజాలంతోపాటు జంతుజాలం కూడ నశిస్తున్నది. ఈ విధ్వంసాన్ని ఇప్పటికైనా ఆపాలి. పర్యావరణ పరిరక్షణ అనేది మన జీవన విధానంలో భాగం కావాలి.

ఈ విషయంపై పత్రికాముఖంగా ప్రజల్లో చైతన్యం కలిగించాలని కోరుతున్నాను.

కృతజ్ఞతలతో....

ఇట్లు
ఆర్.వెంకట్

అ. లేఖను ఎవరు, ఎక్కడినుంచి రాశారు?

ఆ. రైతుల పరిస్థితి దిగజారడానికి ముఖ్య కారణం ఏమిటి?

ఇ. చెట్లను ఎందుకు నరికి వేస్తున్నారు?

ఈ. పర్యావరణ పరిరక్షణ కోసం మనమేం చేయాలి?

III స్వీయరచన

1. కింది ప్రశ్నలకు ఐదేసి వాక్యాల్లో జవాబులు రాయండి.

అ. ఉత్తరాల ద్వారానే కాకుండా నేటికాలంలో సమాచారాన్ని పంపడానికి వేటిని ఉపయోగిస్తున్నారు?

ఆ. యాత్రలకు వెళ్ళేటప్పుడు ఏయే జాగ్రత్తలు పాటించాలి?

ఇ. పురాతన కట్టడాలు, నదులు, దేవాలయాలు మొదలైనవాటిని చూడటానికి పోయినపుడు మనం ఎలా ప్రవర్తించాలి? ఎందుకు?

ఈ. శైలజ తన స్నేహితురాలుకు రాసిన లేఖను చదివారుకదా! మీరైతే శైలజకు మళ్ళీ ఏమని ఉత్తరం రాస్తారు?

2. కింది ప్రశ్నకు పది వాక్యాల్లో జవాబు రాయండి.

'విజ్ఞానయాత్రల వల్ల విద్యార్థుల్లో విజ్ఞానం పెరుగుతుంది' దీనిని సమర్థిస్తూ రాయండి.

SCERT TELANGANA

IV సృజనాత్మకత / ప్రశంస

మీరు చూసిన యాత్రా విశేషాలను గురించి మీ మిత్రునికి లేఖ రాయండి.

V పదజాల వినియోగం

1. కింది పదాలు చదువండి. వీటికి అవే అర్థాలు వచ్చే పదాలను రాయండి.

అ. గుడి ....

ఆ. ఆనవాళ్ళు ....

ఇ. ఆనందం ....

ఈ. ప్రథమ ....

ఉ. సందర్శించుట ....

2. కింది పదాలనుపయోగించి సొంత వాక్యాలు రాయండి.

అ. అనుభూతి ....

ఆ. ఆకర్షణ ....

ఇ. కమ్మగా ....

ఈ. జ్ఞాపకం ....

ఉ. దర్శనం ....

ఊ. ప్రాచీనం ....

ఋ. యాత్ర ....

ౠ. మహనీయుడు..

SCERT TELANGANA

3. కింది పదాల వరుసను చూడండి. ప్రతి వరుసలో సంబంధం లేని పదాన్ని గుర్తించి సున్నా ◯ చుట్టండి.

అ. దుర్గం, కోట, ఖిల్లా, జాగ

ఆ. గుడి, బడి, దేవాలయం, మందిరం

ఇ. శిల, రాయి, దండ, బండ

ఈ. గాలం, నీరు, జలం, సలిలం

ఉ. కన్ను, నేత్రం, రెప్ప, నయనం

VI భాషను గురించి తెలుసుకుందాం

1. మీకు తెలిసిన స్త్రీలింగ, పుంలింగ, నపుంసకలింగ పదాలను రాయండి.

అ. స్త్రీలింగ పదాలు : ....

ఆ. పుంలింగ పదాలు : ....

ఇ. నపుంసకలింగ పదాలు : ....

విభక్తి ప్రత్యయాలు

★ కింది వాక్యాలను గమనించండి.

అ. తెలంగాణ సంస్కృతికి, ఉనికికి, బతుకమ్మ పండుగ ప్రతీక.

ఆ. హోళి పండుగను మన దేశంలోనే కాకుండా విదేశాల్లో కూడా జరుపుకుంటారు.

ఇ. పీర్లను ఇత్తడితో, వెండితో తయారుచేస్తారు.

ఈ. వాణి పూజ కొరకు పూలను కోసింది.

ఉ. కృత్రిమమైన రంగులు చల్లుకోవడం వల్ల అనారోగ్యం పాలవుతాం.

పై వాక్యాల్లో గీతగీసిన అక్షరాన్ని లేదా పదాన్ని తొలగించి చదువండి.

ఉదా॥ పీర్ల ఇత్తడి వెండి తయారుచేస్తారు.

పై వాక్యంలో పదాలమధ్య సంబంధం సరిగా లేనట్టుగా అనిపిస్తున్నది. 'పీర్ల ఇత్తడి వెండి...' అనే వాక్యం ఉండదు. ఇప్పుడు ను, తో అనే ప్రత్యయాలను ఉపయోగించి చదువండి.

'పీర్లను ఇత్తడితో, వెండితో తయారుచేస్తారు.' ఇట్లా **పదాల మధ్య అర్థసంబంధాన్ని ఏర్పరచడానికి ఉపయోగించే వాటిని 'విభక్తి ప్రత్యయాలు' అంటారు.**

తెలంగాణ ప్రభుత్వంచే ఉచిత పంపిణీ 2021-22
SCERT TELANGANA

విభక్తి ప్రత్యయాలు

ప్రత్యయాలు	విభక్తులు
అ. డు, ము, వు, లు	ప్రథమా విభక్తి
ఆ. ని(న్), ను(న్), ల(న్), కూర్చి, గురించి	ద్వితీయా విభక్తి
ఇ. చేత(న్), చే(న్), తోడ(న్), తో(న్)	తృతీయా విభక్తి
ఈ. కొఱకు(న్), కై (కోసం)	చతుర్థీ విభక్తి
ఉ. వలన(న్), కంటె(న్), పట్టి	పంచమీ విభక్తి
ఊ. కి(న్), కు(న్), యొక్క, లో(న్), లోపల(న్)	షష్ఠీ విభక్తి
ఋ. అందు(న్), న(న్)	సప్తమీ విభక్తి
ౠ. ఓ, ఓరి, ఓయి, ఓసి	సంబోధనప్రథమావిభక్తి

2. పాఠంలోని 5, 6, 7 పేరాలు చదివి వివిధ విభక్తులున్న పదాలను వెతికి రాయండి.

ప్రాజెక్టుపని

పాఠంలో రామప్పగుడి, గద్వాలకోట, వరంగల్‌కోట, చార్మినార్, సాలార్‌జంగ్ మ్యూజియం మొదలైన వాటి గురించి కొన్ని విషయాలు తెలుసుకున్నారుకదా! వీటిలో ఏదైనా ఒకదాని గురించి పూర్తి వివరాలు సేకరించండి. నివేదిక రాసి, చదివి వినిపించండి.

నేనివి చేయగలనా ?

- ★ దర్శించిన స్థలాల గురించి వివరించగలను. అవును / కాదు
- ★ అపరిచిత అంశాన్ని చదివి ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలను. అవును / కాదు
- ★ "యాత్రలు విజ్ఞానాభివృద్ధికి దోహదపడుతాయి" అనే అంశాన్ని సమర్థిస్తూ రాయగలను. అవును / కాదు
- ★ నేను చూసిన యాత్రావిశేషాలను వివరిస్తూ మిత్రునికి లేఖ రాయగలను. అవును / కాదు

సూక్తి

ఉదారచరితానాం తు వసుధైక కుటుంబకమ్ ।
విశాలహృదయం గలవారికి ఈ
భూమండలమంతా తమ కుటుంబమే.

SCERT TELANGANA